

25. 3. 2011

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Temporální účinky změny v rozhodovací praxi

Ačkoli k 1. lednu 2011 nabyl účinnosti nový daňový řád, tuzemské soudy budou jistě (vzhledem k délce trvání soudních řízení) posuzovat daňovou problematiku podle zákona o správě daní a poplatků, podle kterého bylo vydáno původní daňové rozhodnutí příslušného správce daně. Proto stojí za zmínku rozsudek Nejvyššího správního soudu z 10.02.2010 č.j. 1 Afs 2/2010, ve kterém se zabývá nejen otázkou běhu prekluzivní lhůty pro doměření daně, ale i problematikou temporálních účinků změny v rozhodovací praxi.

Rödl & Partner

Citované rozhodnutí vychází z ústavního nálezu ze dne 02.12.2008 sp. zn. I. ÚS 1611/07, které bylo dostatečně medializováno. V tomto nálezu Ústavní soud dospěl k závěru, že: *"Lhůtu k vyměření daně nelze prodlužovat bez racionálního vysvětlení důvodů, proč nebyla věc vyřízena v základní tříleté lhůtě. Účelem tříleté propadné lhůty je nastolení právní jistoty v tom, kolik má být na dani zapláceno. Na tomto konstatování nic nemění ani skutečnost, že má jít o výklad ustálený (a odborníky zastávaný) a v tomto úzkém pojetí tedy předvídatelný."* Ve vztahu k prekluzi daně Ústavní soud konstatoval, že ustanovení § 47 zákona o správě daní a poplatků je nutno interpretovat ve světle principu in dubio pro libertate a přiklonit se tedy k takovému výkladu právní normy, který nejméně zasahuje do ústavně chráněných práv jednotlivce. Je pravdou, že v citovaném nálezu Ústavní soud popřel dosavadní způsob počítání lhůty pro doměření daně - na rozdíl do dosud zastávaného názoru, že tříletá prekluzivní lhůta začíná běžet od konce zdaňovacího období, v němž vznikla povinnost podat daňové přiznání (tj. model „1+3“), se Ústavní soud přiklonil k závěru, že tato lhůta počíná běžet uplynutím zdaňovacího období, v němž vznikla daňová povinnost (tj. model 0+3).

V citovaném rozsudku se pak Nejvyšší správní soud zabývá otázkou, zda nálezu Ústavního soudu ovlivnil rozhodovací praxi v případě, že byl vydán po rozhodnutí Městského soudu v Praze, které bylo napadeno kasační stížností. Městský soud v Praze v napadeném rozhodnutí vycházel z dosud zastávané výkladové praxe, potvrzené i rozhodnutími Nejvyššího správního soudu, která za rozhodující pro počátek běhu tříleté prekluzivní lhůty dle § 47 zákona o správě daní a poplatků považovala zdaňovací období, ve kterém vznikla povinnost podat daňové přiznání. Městský soud v Praze tak v napadeném rozhodnutí nemohl pochybit, když vycházel z právního názoru Nejvyššího správního soudu vysloveného v rozhodnutích předcházejících cit. nálezu Ústavního soudu.

Přesto Nejvyšší správní soud uznal, že rozhodnutí Městského soudu v Praze, které se odchyluje od interpretace Ústavního soudu, nemůže obstát. Nejvyšší správní soud konstatoval, že právní názor Ústavního soudu je pro rozhodování obecných soudů precedenčně závazný: *„Zásadně tedy platí, že obecné soudy musí respektovat ústavněprávní výklady Ústavního soudu, tj. jím vyložené a aplikované nosné právní pravidlo (rozhodovací důvod), o něž se výrok předmětného nálezu opíral, jednoduše řečeno, následovat precedenty. Nesplnění těchto požadavků představuje porušení čl. 89 odst. 2 Ústavy ve spojení s čl. 1 odst. 1 Ústavy a představuje též porušení subjektivního základního pravidla*

dotyčné osoby podle čl. 36 odst. 1 Listiny, totiž práva domáhat se stanoveným postupem svého práva u nezávislého a nestranného soudu."

Nejvyšší správní soud v cit. rozsudku konstatoval, že není rozhodné, že předmětný náleží Ústavního soudu byl vydán až po rozhodnutí Městského soudu v Praze o podané žalobě proti rozhodnutí správce daně. Konstatoval, že „*po vydání předmětného nálezu Ústavního soudu zabývajícího se výkladem ustanovení § 47 daňového řádu (pozn.: správně zákona o správě daní a poplatků) jsou jak obecné soudy tak správní orgány povinny respektovat tento právní názor a zohlednit ho do budoucna ve své rozhodovací činnosti; jedině taková interpretace je ústavně konformní.*”

Za důležité považují i to, jak Nejvyšší správní soud hodnotil temporální účinky změny v rozhodovací praxi. Přiklonil se k jednoznačnému závěru, že změna judikatury není dostatečným důvodem pro využití mimořádných opravných prostředků ve věcech týkajících se stejného právního problému, které však byly před vydáním nálezu Ústavního soudu pravomocně skončeny ve správním řízení a proti kterým nebyla v zákonné lhůtě podána správní žaloba. Tam, kde však správní žaloba podána byla a „*v průběhu soudního řízení o žalobě došlo ke změně judikatury v důsledku nálezu Ústavního soudu, je povinností soudů takovou změnu akceptovat a postupovat podle právního názoru Ústavního soudu v probíhajících a v budoucnu zahájených řízeních*“, uzavírá Nejvyšší správní soud.

Rozhodovací praxi v daňových věcech ilustruje ještě jeden moment předmětného rozsudku - daň byla doměřena za rok 1999, rozsudek Nejvyššího správního soudu byl vydán r. 2010 - trochu dlouhá doba na získání právní jistoty ...

JUDr. Petr Novotný,
advokát/Managing Partner

[Rödl & Partner, v.o.s.](#)

Platněřská 2
110 00 Praha 1
Česká Republika

Tel.: +420 236 163 111
Fax: +420 236 163 799
e-mail: prag@roedl.cz

Další články:

- [Nepravomocné povolení stavby a změna územního plánu](#)
- [Letiště a letecké stavby](#)
- [Nejvyšší správní soud vymezuje nové hranice zneužití práva u běžných nákladů na reklamu](#)
- [Limity dohledu nad výkonem znalecké činnosti](#)
- [Stavebníci získávají od roku 2026 silnější pozici v soudních sporech o povolení stavby](#)
- [Novela zákona o spotřebitelském úvěru: zásadní regulatorní přelom, který změní finanční trh i praxi poskytovatelů spotřebitelských úvěrů](#)
- [Regulace cen taxislužby v roce 2026: co se mění a jaké mají obce možnosti?](#)
- [Jaké klíčové změny přináší návrh novely stavebního zákona?](#)
- [Nový zákon o zbraních a střelivu](#)
- [Novela zákona o pyrotechnice: likvidace profesionálů namísto zmírnění negativních vlivů](#)
- [Nový zákon o zbraních – hlavní a vedlejší držitelé a změny v posuzování zdravotní způsobilosti](#)